

Camilla Hutters (f. 1971), lektor og udviklingsleder ved Center for Ungdomsforskning på DPU, Aarhus Universitet. Forsker i unges valg af og tilgange til videregående uddannelse og karriere. Herunder vejledningens betydning for de unges valgprocesser og karriereorienteringer. Har i en årrække arbejdet med vejledningsområdet, både som forsker og som underviser (blandt andet på Master i Vejledning).

Bekymrede piger og afslappede drenge

TEKST // CAMILLA HUTTERS
FOTO // COLOURBOX

I de sidste to år har jeg arbejdet med at undersøge, hvad køn betyder for unges tilgang til læring og uddannelsesvalg. Og lad det være sagt med det samme: På en lang række områder er kønnet ikke det vigtigste parameter. Både drenge og piger deltager aktivt i undervisningen. Både drenge og piger keder sig og laver andre ting. Både drenge og piger kan være tvivl om, hvad de skal, mangle praktikpladser og foretage omvalg.

Samtidig er der også områder, hvor der viser sig nogle markante forskelle.

Især er der forskel på, hvordan drenge og piger ser på deres fremtidige muligheder i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet – og på hvordan de forholder sig til deres uddannelsesvalg. Pigerne oplever generelt uddannelse som mere nødvendigt end drengene i forhold til at klare sig på arbejdsmarkedet. De har mere detaljerede uddannelses-planer, som rækker længere ud i

Fakta:

De to undersøgelser, som omtales i klummen, er:

Hutters, Camilla, Nielsen, Mette Lykke & Anne Görlich (2013): *Drengene og piger på ungdomsuddannelserne. Hvad betyder køn for elevernes uddannelsespraksis*, Center for Ungdomsforskning 2013

Hutters, Camilla & Brown, Rikke (2011): *Hvor blev drengene af? Køn og uddannelsesvalg efter gymnasiet*, Center for Ungdomsforskning 2011

Vejlederens faste klummepanel består af: Camilla Hutters, lektor, DPU, Lars Bjelke Fisker, vejleder, Studievalg Nordjylland, Hanne Paustian Tind, vejleder, UU Nordvestjylland og Svend Broholm, erhvervsvejleder, Jobcenter Odense. De skriver på skift om løst og fast inden for vejledning.

fremtiden, og de oplever flere begrænsninger og risici i forhold til at realisere deres planer: Både i forhold til, om de kan komme ind på de uddannelser, de drømmer om - og i forhold til, om de kan få et arbejde, når de er færdige. Som én af de interviewede piger udtrykker det: "Åh nej, jeg skal have en uddannelse. Åh nej, hvad skal jeg så?"

Pigerne føler sig mere udsatte

En af grundene til, at pigerne er bekymrede er, at de oplever sig mere udsatte i forhold til at blive arbejdsløse eller stå uden praktikplads. Blandt andet frygter mange at blive valgt fra i jobsøgningsprocesser, fordi de kan udløse en potentiel udgift til barsel. Uddannelse bliver i denne sammenhæng en måde at minimere risiciene på arbejdsmarkedet.

Samtidig oplever mange piger også, at de skal tænke familieplanlægning ind i deres uddannelsesplanlægning. Mange – også helt unge kvinder – planlægger ud fra, at de skal have færdiggjort deres uddannelse, inden de stifter familie. De oplever derfor et stort tidspres i forhold til at komme i gang og gennemføre deres uddannelse - og i forhold til at vælge rigtigt første gang.

Drengene tager det, som det kommer

I sammenligning fremstår drengene i undersøgelsen mere ubekymrede, ligesom de oplever færre begrænsninger både i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. Mange giver udtryk for, at fremtiden ligger åben, og de kan 'tage det, som det kommer' og finde ud af tingene hen af vejen. De fleste oplever ikke, de har travlt i forhold til at gennemføre en uddannelse. Modsat pigerne har de fleste ikke en klar deadline for, hvornår de skal være færdige, og de tænker sjældent familieplanlægning ind i uddannelsen.

Drengenes vigtigste interesse i forhold til uddannelse og karriere er at få job med mulighed for god løn og selvbestemmelse. Og i denne sammenhæng ser de ikke formel uddannelse

som den eneste vej til succes, men ser også alternative veje. Fx at blive selvstændig, arbejde sig op eller tage en uddannelse inden for militæret. Omvendt er de ikke så bekymrede som pigerne for at blive arbejdsløse, og mange er af den overbevisning, at den aktuelle krise er overstået, når de en gang skal etablere sig på arbejdsmarkedet.

Uddannelse opleves derfor ikke som helt så nødvendigt for drengene, og det kan være en af grundene til, at de gennemgående har en mere 'loose' tilgang til at uddanne sig end pigerne.

Afslappethed kan føre til udsathed

Problemet er imidlertid, at drengenes afslappethed også kan føre til udsathed, hvis den fører til, at de ikke får en uddannelse. Det kan være en af grundene til, at drenge rent statistisk har en større sandsynlighed for at havne i restgruppen uden uddannelse. Omvendt er pigernes bekymringerne også ret bekymrende. Både fordi de viser, at piger skal håndtere langt flere risikofaktorer, når de vælger uddannelse. Men også fordi, bekymringerne hos nogle piger kan føre til, at de presser sig selv for hårdt i forhold til at klare sig på deres uddannelse. Det kan blandt andet forklare den ret høje forekomst af stress blandt unge kvinder.

Både piger og drenge synes på den måde at opleve udfordringer i forhold til at vælge uddannelse. Fælles for dem er imidlertid, at de oplever vanskeligheder i forhold til at lave individuelle uddannelsesplaner, der tager højde for alle usikkerheder og risici – både i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. For drengene giver det ikke mening at planlægge langsigtet på denne måde – og det betyder, at nogle helt undlader at satse på uddannelse. For pigerne kan det betyde, at de oplever et voldsomt pres i forhold til at håndtere risici, som de i realiteten kun har begrænset indflydelse på.

På den baggrund bliver kønnet alligevel et vigtigt parameter.